

REGULAMIN KONKURSU „NA WSPÓLNEJ ZIEMI” – HISTORIA I KULTURA ŻYDÓW POLSKICH DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH I GIMNAZJÓW – VIII EDYCJA

Żydzi przybywali na ziemię polską już we wczesnym średniowieczu. Na gościnnej polskiej ziemi znajdowali schronienie przed prześladowaniami w Europie zachodniej. Byli współmieszkańcami Polski, współorganizatorami jej życia gospodarczego, mieli swój wkład w rozwój kultury polskiej. Kultywowali swoje tradycje i obyczaje. Budzili zainteresowanie, ciekawość, a czasem niechęć motywowaną strachem przed „obcym” i nieznanym.

W wyniku Zagłady Żydów dokonanej przez okupantów niemieckich w latach II wojny światowej i powojennych migracji - świat Żydów polskich przestał istnieć. Ślad po nim przetrwał głównie w szczątkach kultury materialnej, zapisach literackich oraz, co szczególnie ważne, w pamięci starszego pokolenia Polaków – babć i dziadków naszych uczniów.

Proponujemy młodzieży odszukanie śladów pozostawionych przez żydowskich mieszkańców ich rodzinnych stron lub innych, wybranych miejsc, do których uczniowie dotarli, wydobyć z zapomnienia świadectw obecności żydowskiej, odświeżenie pamięci tych ludzi, którzy jeszcze pamiętają swych żydowskich przyjaciół i dziecinnych zabaw.

Mamy nadzieję, że forma konkursu będzie ciekawa i inspirująca dla uczniów. Pozwoli im odkryć i poznać świat Żydów mieszkających kiedyś w najbliższym otoczeniu – w mieście, miasteczku, wsi, regionie lub w innych miejscach Polski.

PODSTAWA PRAWNA PRZEPROWADZENIA KONKURSU

Podstawą prawną organizacji konkursu „Na wspólnej ziemi” jest *Rozporządzenie MENiS z dn. 29.01.2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad* (Dz.U. z dn.18.02.2002r., Nr 13, poz. 125).

ORGANIZATORZY

Organizatorem konkursu jest Fundacja SHALOM pod honorowym patronatem Ministerstwa Edukacji Narodowej

Patronat naukowy nad tematyką i przebiegiem konkursu obejmują:

Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego; Instytut Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Żydowski Instytut Historyczny oraz Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN.

Konkurs organizowany jest przy współpracy kuratoriów oświaty. Etap szkolny/regionalny przeprowadzają komisje szkolne/regionalne, etap centralny – Komitet Organizacyjny konkursu.

UCZESTNICY

Uczestnikami konkursu mogą być uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów indywidualnie lub tworzący zespoły (klasowy, międzyklasowy lub międzyszkolny). Do konkursu mogą przystąpić także inne zespoły młodzieżowe (kilku-, kilkunastoosobowe) pod kierunkiem dorosłego opiekuna (nauczyciela, rodzica, instruktora). Udział w konkursie jest całkowicie dobrowolny. Zadaniem placówki oświatowej (szkoły, domu kultury, itp.) jest motywowanie młodzieży do udziału w konkursie przez ukazywanie poznawczych, kształcących i wychowawczych walorów tego zadania. Ważne jest też wskazanie znaczenia, jakie uzyskana wiedza ma dla zrozumienia przeszłości i współczesności oraz podkreślenie jej wpływu na kształtowanie przyszłości.

PROGRAM KONKURSU

Zasadniczym celem konkursu jest poznanie bogatej historii i tradycji Żydów polskich, ich wkładu i miejsca w dziejach społeczności lokalnych w ciągu wieków wspólnej historii. Tematyka konkursu dotyczy dziejów regionalnych społeczności żydowskich w miejscu zamieszkania uczestników konkursu (lub innym, wybranym miejscu, doktórego uczeń dotarł).

Uczestnicy wykonują prace samodzielnie, wykazując w nich zarówno posiadaną wiedzę, umiejętności oraz emocjonalny stosunek do tematyki projektu. Opiekun grupy powinien udzielać wszechstronnej pomocy w takich sprawach jak: określenie tematu projektu, formy jego realizacji i sposobu prezentacji, dobór literatury przedmiotu i innych źródeł wiadomości, oraz prowadzić systematyczne konsultacje merytoryczne.

Prace nie spełniające kryteriów samodzielności (np. skopiowane z internetu lub przepisane z książek) będą dyskwalifikowane. Cytaty należy opatrzyć przypisami źródłowymi. **Prace pisemne należy nadsyłać w wersji elektronicznej i papierowej.**

ZADANIA KONKURSOWE:

Uczestnikom Konkursu proponujemy **do wyboru** dwa zadania.

- **Pierwsze** to sporządzenie **przewodnika po nieistniejącym mieście** (dzielnicy, wsi, gminie). Uczniowie mieliby odtworzyć plan swego miejsca zamieszkania lub innego, wybranego miejsca, do którego uczeń dotarł, ze wskazaniem, gdzie mieściły się ważne dla dawnych żydowskich mieszkańców instytucje i miejsca. Mogą nimi być synagogi, mykwy, domy modlitw, dzielnica/ulica zamieszkała przede wszystkim przez Żydów, cmentarz. Liczymy na to, że w oparciu o dawne plany, stare przewodniki, fotografie, spisane historie okolic czy dzięki pamięci żyjących jeszcze świadków dawnych czasów, uda się sporządzić taki plan/przewodnik, może nawet odnaleźć dawne zdjęcia czy sztychy. Byłoby oczywiście niezwykle interesujące gdybyśmy również mogli się dowiedzieć, co się stało z tym nieistniejącym miastem. Czy i na ile zostało zniszczone? Kiedy? Czy nadal istnieje synagoga i co się w niej teraz mieści? Czy domy należące kiedyś do żydowskich krawców, szewców lub kupców jeszcze stoją, czy w tych domach widać ślad obecności niegdyś istniejących mieszkańców? Być może uda się dotrzeć do żydowskich nazw ulic, placów, miast, rzek. Gdyby udało się zebrać jak najwięcej takich lokalnych przewodników będziemy być mogli wydać duży, obejmujący wiele regionów Polski wspólny przewodnik. To byłaby z pewnością niezwykła lektura.
- **Drugie** zadanie ma również charakter badawczy. Na podstawie relacji osób pamiętających czasy przed - i wojenne, czasem może i powojenne, proponujemy **odtworzenie obyczajów, życia codziennego, zawodów, znaczenia dla regionu ich żydowskich mieszkańców.** Taki rodzaj materiałów nazywa się **historią ustną.** W ten sposób zebrane materiały (relacje) pozwolą dowiedzieć się nie tylko o życiu Żydów, ich kontaktach z polskimi sąsiadami, ale i o tym, co i jak po latach jest pamiętane. Musimy však

brać pod uwagę fakt, że pamięć ludzka bywa niepełna, sprzeczna, czasem przeszłość wspomniana jest lepiej lub gorzej niż ona w tamtych czasach wyglądała. Pamięci nie zawsze możemy ufać. Oczekujemy więc, że na podstawie przygotowanych wywiadów uczestnicy konkursu zdołają zebrać jak najwięcej różnych informacji (na przykład o strojach żydowskich, dominujących zawodach, współzyciu z miejscową ludnością polską) i będą potrafili je wedle swego uznania uporządkować i zaprezentować.

ETAPY KONKURSU

Etap szkolny/regionalny

- Uczestnicy przygotowują zespołowo lub indywidualnie pracę związaną z tematyką konkursu. O wyborze tematu pracy, jej formie i zakresie materiałów zespół decyduje w porozumieniu z nauczycielem/opiekunem, przygotowującym go do konkursu.
- Termin składania prac w oparciu o terminarz konkursu ustala komisja szkolna/regionalna, która następnie dokonuje ich oceny za pomocą sześciostopniowej skali ocen szkolnych, według ogólnie przyjętych zasad oceniania i klasyfikowania. Przy ocenie pracy należy zwrócić uwagę na twórczy wkład zespołu uczniowskiego w jej opracowanie, jej wartość merytoryczną, poznawczą oraz wychowawczą.
- Komisja szkolna/regionalna zgłasza do udziału w etapie centralnym (zał. 1a) prace ocenione na ocenę bardzo dobrą lub celującą.
- Do zgłoszenia i wykonanej pracy należy dołączyć protokół oceny (zał 1b) dokonany przez Szkolną/Regionalną Komisję Konkursową wraz z recenzją. Recenzja powinna uwzględniać:
 - zgodność wykonanej pracy z podjętym tematem;
 - strukturę (kompozycję) pracy;
 - stopień wykorzystania wiedzy faktograficznej;
 - jasność wyводу (jednoznaczność kompozycji artystycznej);
 - samodzielność opracowywania i prezentacji zgromadzonych materiałów;
 - umiejętność posługiwania się różnorodnymi źródłami wiedzy;
 - poprawność językową i walory artystyczne właściwe dla wybranej formy pracy.

Do zgłoszenia należy również dołączyć Oświadczenie o nieodpłatnym przeniesieniu praw autorskich na Organizatora Konkursu oraz przetwarzaniu danych osobowych, podpisane przez opiekuna prawnego każdego z autorów pracy. (zał nr 2). **W przypadku wielu autorów jednej pracy należy dołączyć oświadczenia od opiekunów każdego z autorów. Brak oświadczeń będzie skutkowało dyskwalifikacją pracy.**

Etap centralny

- Powołana przez Komitet Organizacyjny Konkursu, Komisja Konkursowa pod przewodnictwem prof. Pawła Śpiewaka, dokona oceny nadesłanych prac i na tej podstawie wyłoni laureatów konkursu.
- Laureaci konkursu i ich opiekunowie zostaną powiadomieni pisemnie i zaproszeni do udziału w uroczystości finałowej.
- Komitet organizacyjny zastrzega sobie prawo zorganizowania prezentacji wyróżnionych prac konkursowych podczas uroczystości finałowej.
- Decyzje Komisji Konkursowej są ostateczne i nie podlegają weryfikacji lub zaskarżeniu.

USTALENIA KOŃCOWE

Adres do korespondencji: **Fundacja SHALOM, 00-104 Warszawa, Pl. Grzybowski 12/16**

Telefon: (0-22) 620 30 36/7, fax: (0-22) 620 0559; e-mail: shalom@shalom.org.pl, [http:// www.shalom.org.pl](http://www.shalom.org.pl)

- Pod wskazanymi wyżej telefonami od 1 listopada br. czynny będzie w Warszawie punkt konsultacyjny. Informacje o konkursie znaleźć można również na stronie internetowej Fundacji „Shalom”.
- Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do wykorzystania prac powstałych w każdym etapie konkursu do celów naukowych i edukacyjnych oraz ich publikacji we fragmentach lub w całości.
- Organizatorzy przewidują nagrody dla laureatów konkursu oraz nauczycieli/opiekunów i szkół.
- Autorzy zachowują prawo do samodzielnej publikacji prac konkursowych pod warunkiem podania, że *praca została przygotowana na ogólnopolski konkurs historyczny organizowany przez Fundację SHALOM „Na wspólnej ziemi”*.
- **Warunkiem udziału w konkursie** jest załączenie do przesłanej pracy pisemnego oświadczenia prawnych opiekunów autora pracy o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych podopiecznego dla potrzeb niezbędnych dla realizacji konkursu, zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.), według załączonego wzoru (Załącznik nr 2).
- Zgłoszenie pracy do konkursu jest związane z nieodpłatnym przeniesieniem autorskich praw majątkowych do pracy na rzecz Organizatora, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.), oraz zgody na publikację w wydawnictwach wszelkiego typu, wydawanych przez Organizatora, oraz w Internecie. Warunkiem udziału w konkursie jest załączenie do przesłanej pracy, pisemnego oświadczenia prawnych opiekunów autora o przeniesieniu praw autorskich na Organizatora konkursu, według załączonego wzoru (Załącznik nr 2).
- Prace przechodzą na własność Organizatora i nie będą odsyłane.
- Organizatorzy pokrywają koszty uczestnictwa w uroczystości finałowej dla laureatów i opiekunów (w przypadku zespołów maksymalnie 5-osobowa reprezentacja i 1 opiekun) . W przypadku trudności z pozyskaniem dofinansowania na ten cel, Organizator zastrzega sobie prawo do zmiany zasad pokrycia kosztów udziału w uroczystości finałowej, o czym poinformuje pisemnie szkoły, których uczniowie zostaną zaproszeni do udziału w uroczystości finałowej.

TERMINARZ KONKURSU.

Zgłoszenie udziału szkoły w konkursie – do **18 grudnia 2015 roku**.

I etap (szkolny) – **termin składania prac-prezentacji ustala komisja szkolna/regionalna**.

Termin nadsyłania protokołów z przebiegu etapu szkolnego oraz prac zespołów – do **18 marca 2016 roku**

Finał (II etap – centralny) i zakończenie konkursu: **4 czerwca 2016 roku**

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo zmiany terminu etapu centralnego.

.....
(nazwa szkoły)

.....

.....
ulica

.....
kod miasto

.....
telefon

.....
adres e-mailowy

**Komitet Organizacyjny Konkursu
„Na wspólnej ziemi”
Fundacja Shalom
Pl. Grzybowski 12/16
00-104 Warszawa**

ZGŁOSZENIE SZKOŁY DO UDZIAŁU W KONKURSIE

Komisja szkolna konkursu „Na wspólnej ziemi” zgłasza udział w konkursie w roku szk. 2015/2016.

1. Do udziału w konkursie zgłosiło się uczniów.
2. Skład komisji szkolnej:

imię i nazwisko

funkcja

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Przewodniczący
komisji szkolnej

Dyrektor szkoły

(pieczęć)

.....
(nazwa szkoły).....
ulica.....
kod miasto.....
telefon.....
adres e-mailowy

**Komitet Organizacyjny Konkursu
„Na wspólnej ziemi”
Fundacja „Shalom”
Pl. Grzybowski 12/16
00-104 Warszawa**

**PROTOKÓŁ Z PRZEBIEGU ETAPU SZKOLNEGO KONKURSU
„NA WSPÓLNEJ ZIEMI”**

1. Skład jury:

.....
.....
.....

2. Liczba uczestników w etapie szkolnym - uczniów.

3. Wyniki uczestników w etapie szkolnym:

Lp.	Imię i nazwisko autora/autorów	Klasa	Tytuł pracy	Ocena pracy	Imię i nazwisko nauczyciela przygotowującego ucznia do konkursu
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					

4. Komisja szkolna zgłasza do udziału w etapie centralnym następujących uczniów:

Lp.	Imię i nazwisko autora/autorów pracy	Tytuł pracy	Adres domowy autora/autorów; telefon, mail
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Przewodniczący
komisji szkolnej

Dyrektor szkoły

(pieczęć)

Załącznik nr 2
do Regulaminu Konkursu „Na wspólnej ziemi”

.....
Imię i nazwisko uczestnika konkursu

.....
Imię i nazwisko prawnego opiekuna
Autora pracy konkursowej

.....
Adres zamieszkania uczestnika konkursu

.....
Tytuł pracy konkursowej

Komitet Organizacyjny Konkursu
„Na wspólnej ziemi”
Fundacja SHALOM
Pl. Grzybowski 12/16
00 – 104 Warszawa

Oświadczenie o nieodpłatnym przeniesieniu praw autorskich na Organizatora Konkursu oraz przetwarzaniu danych osobowych

Jako opiekun prawny autora pracy konkursowej zatytułowanej:

.....
.....
zwanej dalej „utworem”, zgłoszonej do Konkursu „Na wspólnej ziemi”, oświadczam, iż jestem uprawniony do przeniesienia majątkowych praw autorskich do Utworu w zakresie wskazanym w niniejszym oświadczeniu. Jako opiekun prawny przenoszę nieodpłatnie na Organizatora konkursu – Fundację SHALOM z siedzibą w Warszawie – autorskie prawa majątkowe do utworu, a także prawa zależne, w tym prawo do opracowania utworu poprzez jego adaptację lub przerobienie utworu, a Organizator konkursu oświadcza, iż przyjmuje autorskie prawa majątkowe do utworu.

Autorskie prawa majątkowe do utworu wraz z prawami zależnymi, przechodzą na Organizatora w momencie podpisania niniejszego oświadczenia i dają Organizatorowi prawo do nieograniczonego w czasie wykorzystania i rozporządzania utworem powstałym w wyniku wykonania i zgłoszenia utworu, w tym zezwolenie na rozporządzenie i korzystanie z opracowania utworu w kraju i za granicą bez ponoszenia przez Organizatora dodatkowych opłat. Organizator nabywa autorskie prawa majątkowe i zależne na następujących polach eksploatacji:

- 1) utrwalanie i zwielokrotnianie w wersji papierowej, elektronicznej i zapisu magnetycznego;
- 2) wprowadzanie do pamięci komputera, w tym zamieszczanie na serwerze Zamawiającego oraz wyświetlanie utworu pod adresami domenowymi Zamawiającego;
- 3) wytwarzanie określoną techniką egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową;
- 4) publiczne wystawianie, rozpowszechnianie, publikowanie, wyświetlanie, odtwarzanie a także publiczne udostępnianie utworu lub egzemplarzy utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym;
- 5) publikowanie poszczególnych elementów graficznych składających się na utwór, w formie publikacji papierowej;
- 6) w zakresie obrotu oryginałem albo egzemplarzami, na których utwór utrwalono – wprowadzanie do obrotu, użyczenie lub najem oryginału albo egzemplarzy utworu.

Jako opiekun prawny autora utworu zezwalam Organizatorowi na rozporządzenie i korzystanie z opracowań utworu w zakresie wskazanym powyżej oraz przenoszę na Organizatora uprawnienie do udzielania w tym zakresie zezwoleń na rozporządzenie i korzystanie z opracowań utworu.

Jako opiekun prawny autora utworu przenoszę na Organizatora konkursu własność jednego egzemplarza, na którym utrwalono utwór. Jako opiekun prawny autora utworu gwarantuję, że utwór jest autorstwa mojego podopiecznego i że w związku z wykonaniem utworu i przeniesieniem majątkowych praw autorskich i praw zależnych na Organizatora konkursu, nie naruszam w żaden sposób praw osób trzecich.

Jako opiekun prawny autora utworu wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych mojego podopiecznego dla potrzeb niezbędnych dla realizacji przedmiotowego Konkursu, zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. Zm.)

.....
Data i podpis prawnego opiekuna autora utworu

BIBLIOGRAFIA

Opracowania ogólne:

- Barbara Engelking, Feliks Tych, Andrzej Żbikowski, Jolanta Żyndul, pod red. Feliksa Tycha *Pamięć, Historia Żydów polskich przed, w czasie i po Zagładzie*, Fundacja Shalom, Warszawa 2004
Książka dostępna bezpłatnie dla bibliotek szkolnych. W celu otrzymania bezpłatnego egzemplarza szkoły mogą kontaktować się z Fundacją Shalom.
- Alina Cała, Hanna Węgrzynek, Gabriela Zalewska, *Historia i kultura Żydów polskich. Słownik*, Wyd. Szkolne i Pedagogiczne Warszawa 2000;
- Andrzej Żbikowski, *Żydzi*, Wyd. Dolnośląskie, seria „A to Polska właśnie” Wrocław 1997, 2005
- Ninel Kameraz – Kos, *Święta i obyczaje żydowskie*, Warszawa 1997;
- red. Leszek Będkowski, Anita Brzostowska, *Historia Żydów. Dzieje narodu od Abrahama do Państwa Izrael. Żydzi w Polsce. 1000 lat wspólnej historii*, Biblioteka „Polityki”, Warszawa 2014.

Życie Żydów przed II wojną światową:

- Marian Fuks, *Żydzi w Warszawie*, Warszawa 1993
- *Dzieje Żydów w Polsce. Wybór tekstów źródłowych*, t. 1 – 6, Warszawa 1992–1994: (do nabycia w księgarni ŻIH)
 - o *XI–XVIII wiek* – opr. Paweł Fijałkowski
 - o *XIX wiek* – opr. Zofia Borzymińska
 - o *1918–1939* – opr. Rafał Żebrowski
 - o *Ideologia antysemicka 1848–1914* – opr. Andrzej Żbikowski
 - o *Kalendarium* – opr. Rafał Żebrowski

do wyboru:

- Janusz Korczak, *Bankructwo małego Jacka*
- Janusz Korczak, *Kiedy znów będę mały*
- Janusz Korczak, *Król Maciuś I*

Zagłada / Holokaust

- Robert Szuchta, Piotr Trojański, *Holokaust – zrozumieć dlaczego*, Książka pomocnicza do nauczania historii w szkołach ponadpodstawowych, ofic. wyd. „Mówią Wieki” i wyd. „Bellona” Warszawa 2003;
- *Pamiętnik Dawida Rubinowicza*, wyd. „Książka i Wiedza” Warszawa 2005;
- Janina Bauman, *Zima o poranku. Opowieści dziewczynki z warszawskiego getta*, wydanie II, Poznań 1999;
- Mary Berg, *Dziennik z getta warszawskiego*, wyd. „Czytelnik”, Warszawa 1983;
- *Męczeństwo i Zagłada Żydów w zapisach literatury polskiej*, Wybór, opracowanie i wprowadzenie Irena Maciejewska, Warszawa 1988 (wybrane fragmenty)
- Anne Frank, *Dziennik. (Oficyna) 12 czerwca 1942 - 1 sierpnia 1944*, wyd. „Znak” Kraków 2003;
- Primo Levi, *Czy to jest człowiek*, Wyd. Państwowego Muzeum Auschwitz -Birkenau w Oświęcimiu, Oświęcim 1996
- Karen Lewine, *Walizka Hany. Historia prawdziwa*, wyd. „Media Rodzina”, Poznań 2005

Ślady kultury żydowskiej na ziemiach polskich

- Adam Dylewski, *Śladami Żydów polskich, Przewodnik*, Wydawnictwo Pascal, Warszawa 2002
- *Żyli wśród nas. Judaica polskie. Przewodnik turystyczny*, Warszawa 1995

Większość ww. pozycji dostępna jest w księgarni Wydawnictwa Midrasz, Warszawa, ul. Twarda 6
oraz w księgarni Żydowskiego Instytutu Historycznego, Warszawa, ul. Tłomackie 3/5 tel. 022 827 92 21